

Justitiedepartementet
Justitieminister
Tomas Bodström
103 33 STOCKHOLM

Angående tillhandahållande av domar i alternativa format

Bakgrund

Handikappombudsmannen, HO, har till uppgift att bevaka frågor som rör rättigheter och intressen för personer med funktionshinder. Målet för verksamheten ska vara full delaktighet i samhällslivet och jämlikhet i levnadsvillkor för personer med funktionshinder.

HO har mottagit en anmälan angående möjligheten för en person med synskada att ta del av domstolshandlingar i ett alternativt format. Anmälaren begärde att få ut en dom från länsrätten på ett för anmälaren läsbart media, nämligen inläst på kassett. Länsrätten meddelade anmälaren att man efter kontroll med Domstolsverket inte har några skyldigheter att tillhandahålla denna tjänst att läsa in domen på kassettband.

HO har tidigare erhållit liknande anmälningar. Detta föranledde att HO den 15 juni 1999 skrev till justitieministern Laila Freivalds och påtalade problemet (se bilaga). I svarsbrevet från justitieministern meddelades att i framtida översyn av processrätten och förvaltningsrätten kommer det som framfördes av HO att övervägas. Ännu har dock inget hänt och problemet kvarstår.

Internationella åtaganden

Av Europakonventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna som är att betrakta som grundlag enligt Regeringsformen, framgår att var en ska vid prövning av hans civila rättigheter och skyldigheter, vara berättigade till en rättvis och offentlig förhandling.

Vidare framgår av FN:s standardregler för att tillförsäkra människor med funktionshinder delaktighet och jämlikhet att staterna ska utveckla metoder för att göra information och dokumentation tillgängliga för olika grupper av människor med funktionshinder. Punktskrift, kassetter, stor stil och annan lämplig teknik bör användas för att ge människor med synskador tillgång till skriven information och dokumentation. Detta krav kommer ytterligare att förtydligas genom en konvention om rättigheter för personer med funktionshinder som är under utarbetande och kommer att fastslås i ett för Sverige juridiskt bindande dokument.

Svensk handikappolitik

År 2000 antog Riksdagen en ny handlingsplan för handikappolitiken. *Från patient till medborgare – en nationell handlingsplan för handikappolitiken* (prop. 1999/2000:79). Kärnan i planen är att samhället ska utformas så att människor med funktionshinder kan bli fullt delaktiga.

Statsförvaltningen ska se till att den beslutande politiken förverkligas. Det innebär bland annat att statliga myndigheter ska integrera handikapperspektivet i sin verksamhet. De ska också själva vara ett föredöme när det gäller att göra verksamhet, information och lokaler tillgängliga för personer med funktionshinder. I sitt arbete ska myndigheterna upprätta särskilda handlingsplaner. Det slås fast i en särskild förordning om de statliga myndigheternas ansvar för genomförandet av handikappolitiken (SFS 2001:526).

HO har fått i uppdrag att ta fram riktlinjer för tillgänglighetsarbetet. Skriften *Riktlinjer för en tillgänglig statsförvaltning* rör myndighetens kommunikation och information, lokaler samt myndigheten som arbetsgivare.

HO:s bedömning

Med utgångspunkt från internationella åtagande, handlingsplanen och myndigheternas ansvar för genomförande av handikappolitiken anser HO att det finns en stor brist i lagstiftningen som hindrar personer med funktionshinder att kunna ta del av information från bl.a. domstolar. HO anser att rättssäkerheten för personer med funktionshinder äventyras när man hindras att ta del av tillgänglig information från domstolar. Det ska vara en självklarhet att domstolarna vid behov tar fram information i alternativa format.

HO menar därför att det finns ett behov av en förtydligad och förstärkt lagstiftning angående möjligheten att få information i alternativa format från domstolar och förvaltningsmyndigheter.

Mot bakgrund av detta anser HO därför att en översyn av dessa frågor är av största vikt. HO önskar en redovisning av vilka åtgärder som kommer att vidtas på området.

HANDIKAPPOMBUDSMANNEN

Lars Lööv
Handikappombudsman

Anna Schölin
Jurist